

اینکه سه چهار هزار تومان از حقوق سابق او کسر شده است یعنی سابقاً قریب دوازده هزار تومان حقوق میگرفته و مدت کنترات او اوهم زیادتیر بوده ولی حالا حقوق او بهفت هزار و دویست تومان رسیده و مدتش هم کمتر شده است این است که بنده معتقدم مجلس این کنترات را تصویب کند

رئیس - رأی میگیریم بماده اول آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۲- وظائف و حدود اختیارات مسیو پرنی در وزارت عدلیه بر طبق ضمیمه کنترات مورخه ۲۳ ژانویه ۱۹۱۷ است **رئیس** مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر) رأی میگیریم بماده دوم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده سوم قرائت میشود (بشرح آتی قرائت شد)

ماده ۳- حقوق مسیو پرنی هفت هزار و دویست تومان خواهد بود و این حقوق شامل مدد معاش ریاست مدرسه حقوق و معلمی در آن مدرسه است

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - بنده در خصوص لیاقت و کفایت این شخص کار ندارم لکن همینقدر راجع بوضعیت مالیه خودمان عرض میکنم اگر حقیقتاً تشخیص داده شده است که ما محتاج بوجود این آدم هستیم و اگر این آدم نباشد عدلیه ما اداره نمیشود؟ البته در این صورت سالی هفت هزار و دویست تومان بازمی دهیم و خیلی هم از او متشکریم والا اگر گاهی ترجمه کرده گاهی هم مثلا طرف شور واقع شده و بواسطه اینکه آدم خوبی است و دخالت در سایر کارها نکرده با اخلاق خوبی داشته در این صورت دادن هفت هزار و دویست تومان باین شخص برای ما زیاد است نه اینکه اوقابل نیست بلکه ما استعداد دادن این اندازه پول را باین شخص نداریم

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - نسبت باین قسمت آقایان دفاهاً توضیحات لازمه را دادند و مخصوصاً اظهارات آقای رئیس الوزراء همین واقع بود ولی بنده خاطر محترم آقای کازرونی را اندک میبدم باینکه این شخص مستخدمی است که دوازده سال است متوالیا در این مملکت خدمت کرده است و ابتدا حقوق او چهار هزار تومان بوده ولی اخیراً دوهزار تومان از یکجا هزار و دویست تومان از محل دیگر میگرفته است و ما آمدیم تمام حقوق او را بهفت هزار و دویست تومان معین کرده ایم

آنوقت آقای کازرونی میفرمایند که برای ما زیاد است از چه حیث زیاد است؟ اگر ما احتیاج نداشته باشیم که در وزارت عدلیه یک نفر اروپائی مثل مسیو پرنی داشته باشیم آنوقت یا نصد تومانش هم برای ما زیاد است ولی برای اینکه قائل هستیم که از وجود این شخص استفاده میشود تصدیق بفرمائید که هفت هزار و دویست تومان در صورتی که با حقوق سایر مستشارها مقایسه کنیم زیاد نیست

(جمعی گفتند - مذاکرات کافی است) **رئیس** - رأی میگیریم بماده سوم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارم قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد) ماده ۴ در موقع انقضای این کنترات مسیو پرنی دوهزار و پانصد فرانک به نرخ روز برای مخارج مراجعت دریافت خواهد داشت

رئیس - آقای پور رضا (اجازه)

پور رضا - بنده خواستم سئوالی کنم که این فرانک فرانک سوئیس است یا فرانک فرانسه

مخبر - فرانک مطلق فرانک فرانسه است

رئیس - دیگر مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر) رأی میگیریم بماده چهارم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد ماده پنجم (بتفصیل ذیل قرائت شد)

ماده ۵ دولت مجاز است بر طبق ماده دوم قانون کنترات مستخدمین خارج مصوب ۲۳ برج عقرب ۱۳۰۱ سایر شرایط استخدام مسیو پرنی را تمین و کنترات او را امضا نماید

رئیس - ایرادی ندارد؟ (گفته شد خیر) رأی میگیریم بماده پنجم کسانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند) تصویب شد در کلیات مخالفی نیست؟ آقای آقامیرزا علی

(اجازه) **آقامیرزا علی کازرونی** - ما باید

در نظر داشته باشیم که متدرجاً احتیاج خود مان را از خارجه تقلیل بدهیم این آدم به قراری که گفته میشود دوازده بلکه چهارده سال است که مستخدم عدلیه است و در این مدتی که این شخص در عدلیه بوده با اینحال وضعیت عدلیه ما این است که می بینید ما مستشار را بهر عنوان که میآوریم در مدت چهارده سال باید بطور کامل از وجود او استفاده کنیم بطوریکه از وجود او بی نیاز شویم پس ما کی از وجود این شخص بی نیاز خواهیم شد

بنده عقیده ام این است که ما خودمان نظیر این قبیل اشخاص را داشته باشیم و احتیاجی بوجود این شخص نداریم و این مبلغ پول باین شخص دادن جائز نیست وزیر مالیه - اولاً این شخص چهارده سال نیست که در اینجا مستخدم است و باینکه سال است

ثانیاً اینکه میفرمایند عدلیه ما اینطور است من نمی فهمم چطور است اگر می فرمایند کافی نیست بنده عرض میکنم در مدت چهارده یا پانزده سال عدلیه فعلی هم خیلی خوب است و روز بروز ترقی کرده و خواهد کرد و اینکه فرمودند امثال این شخص را در ایران داریم بنده میگویم خود امثال این شخص میگویند که وجود مسیو پرنی برای عدلیه لازم است و مستخدم خوبی است و از وجود او فائده میبریم و ضرر نمیبریم

رئیس - رأی میگیریم باورقه آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد

(اغذ واستخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل گردید)

ورقه سفید (علامت قبول) ۳۹
رئیس - عده حضار (۶۸) بده ۳۹
رأی تصویب شد، آقای ملک الشمره (اجازه)

ملک الشمره - چند روز قبل در مجلس اظهار شد که هیئت دولت بعنوان مساعدت با اهالی تربت یک مبلغی پیشنهاد کرده است آنروز هیئت دولت متعذر شده است که محلی از برای اینکار نیست و امیدوار بودم که از یک محلی این کار جبران شود و اخیراً که لایحه فرض بمجلس پیشنهاد و تصویب شد موقع را مغتنم شمرده عرض کردم برای ترسیم خرابیها و مساعدت با اهالی آقای رئیس الوزراء پیشنهاد فرمایند که لااقل صد هزار تومان از این قرضه به آنها تخصیص داده شود دیگر اینکه اگر مساعدت بفرمایند راجع بمعارف ایالات و ولایات که فوق العاده طرف توجه مجلس چهارم بوده و متأسفانه موفق نشده ایم که کمکی بنماییم در آن خصوص هم یک پیشنهادی بفرمائید که شامل مساعدت ببوده معارف ایالات و ولایات باشد و امیدوارم مجلس مقدس هم برای آخرین اقدام حیاتبخش تصویب خواهد کرد

رئیس الوزراء - با وجود اینکه هیئت دولت کمال میل را دارد با این تقاضای آقای ملک الشمره همراهی کند معاهد چون باعث اضافه خرج میشود لازم است یک مطالعاتی در آن بشود و انشاءالله فردا جواب این موضوع داده خواهد شد

رئیس - فقط جلسه که میتوانیم داشته باشیم فردا صبح است ولی چون وقت نیست خواهشمندم آقایان زودتر تشریف بیاورند

که لویج زیادی جزو دستور است. آقای سلیمان مهرا

(اجازه)

سلیمان میرزا - یک مقدار زیادی لایحه کنترات بعضی مستخدمین بمجلس آمده و اگر باید آنها هم بگذرد ممکن است امشب ولود ساعت هم طول بکشد کمیسیون بودجه و کمیسیون خارجه تشکیل و ایرت آنها داده شود و الا ایرت آنها فردا حاضر نخواهد بود

(مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس - مؤمن الملك جلسه ۲۹۴

صورت مشروح مجلس
یوم جمعه ۲۲ جوزا ۱۳۰۲
مطابق هفتم ذی قعدة ۱۳۴۱

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤمن الملك تشکیل گردید) (صورت مجلس صبح بیوم ۵ شنبه ۳۱ جوزا آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - صورت جلسه مخالفی ندارد؟

حاجی میرزا عبد الوهاب - بنده تا یک ساعت و نیم قبل از ظهر اینجا بودم بعد چون آقای رئیس الوزراء بنده را بدربار احضار کردند شرحی به کمیسیون هریض نوشتم ورقتم - گویا کمیسیون هم اجازه داده است

رئیس - کمیسیون اجازه داده است؟

آقا سید یعقوب - بلی اجازه داده است **رئیس** - بسیار خوب اصلاح می شود

راپورت کمیسیون بودجه قرائت میشود (راپرت کمیسیون بودجه راجع به

مستمریات و شهریه ها بشرح ذیل قرائت شد خبراز کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی - در ماده ۵ قانون شهریه و

مستمریات مصوبه ۱۷ برج اسد ۱۳۰۱ مفید است اشخاصی که صاحب مستمری

بوده اندو مستمری را تبدیل به شهریه کرده اند چنانچه مایل باشند میتوانند حقوق خود

را به حالت مستمری هودت دهند ولی در قانون مذکور تصریح نشده است گویا از

تبدیل شهریه و مستمری نرخ تأدییه از چه قرار خواهد بود وزارت مالیه نرخ این قبیل

مستمریات را دوریال فرض میکنند ولی صاحبان حقوق مدعی هستند که نرخ تأدییه

باید بقرار زمان تبدیل باشد در زمان تبدیل اگر دوریال می گرفته اند حال هم دوریال

خواهند گرفت و اگر از قرار تومانی پنج هزار یا یک تومان میگرفته اند حالا نیز

تومانی ۵ هزار یا تومانی تومان دریافت دارند موضوع فوق در کمیسیون بودجه

مطرح و ماده واحده ذیل را برای تصویب مجلس مقدس شورای ملی پیشنهاد می نماید

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که حقوق اشخاص را که بموجب ماده ۵

قانون شهریه و مستمریات مصوبه ۱۷ برج

محتاج برای باورقه نیستیم چون در حدود بودجه مصوبه مجلس است و سابقه هم داشته یعنی خرج هائی که در حدود بودجه مصوبه است رای یا ورقه لازم ندارد.

رئیس - گمان میکنم باید باورقه رای گرفت.

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمده بشرح ذیل نتیجه حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۵۱ .

رئیس - عده حضار ۷ بده پنجابولک رای تصویب شد .

معاون وزارت معارف - تقاضا میکنم لایحه راجع به مدارس حومه هم جزو دستور شود .

رئیس - عجالتاً کارهای لازم تر از آن هست ؛ رابرت کمیسیون بودجه قرائت میشود .

(رابرت کمیسیون بودجه راجع بکنکرات مسیومولیر بشرح آتی قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه نمره ۲۱۴۷ دولت را راجع به کنکرات مسیولامیرت ملیر تحت مطالعه در آورده مواد ذیل راجع به مجلس مقدس پیشتهاد مینماید .

ماده اول - دولت مجاز است مسیولامیر مولیرت بده بلژیک که در تاریخ چهاردهم میزان بیجی نیل ۱۲۹۹ بریاست کل گمرکات منصوب بوده است از تاریخ اول حمل ۱۳۰۲ شمس برای مدت سه سال بهمان سمت سابق استخدام نماید .

ماده دوم - مواج مسیولامیر مولیرت سالیانه ده هزار تومان خواهد بود .

ماده سوم - در انقضای مدت این کنکرات تا فسخ از طرف دولت برای مخارج مراجعت مسیولامیر مولیرت مبلغ یک هزار تومان تأدیه خواهد شد .

ماده چهارم - مسیومولیرت در هر سال معق یکماه مرخصی با اخذ حقوق خواهد بود .

ماده پنجم - در موارد تغییر مکان و نقل و تعوییل بجهت انجام مأموریت مخارج مسافرت مسیولامیر مولیرت بالتام تأدیه خواهد شد .

ماده ششم - اداره گمرکات کما فی السابق یکدستگاه عبارت مناسب با اثنایه لازم در شهر و یکدستگاه در شیران موقع تابستان در اختیار ملیر خواهد گذاشت .

ماده هفتم - استثناء درباره مسیومولیرت حقوق تقاعدی به میزان سال یک هزار تومان مقرر می شود که پس از انقضای خدمت مرتباً در موارد مشارالیه مادام الحیوة پرداخته شود .

ماده هشتم - برای خدمت مسیومولیرت از تاریخ نصب مشارالیه بریاست کل گمرکات تا تاریخ اول حمل ۱۳۰۲ همان شرایط مقرره موجب کنکرات سابق راجع به مقام بزرور مرعی خواهد شد .

ماده نهم - دولت مجاز است بر طبق ماده دوم کنکرات مستخدمین خارجه مصوبه

۲۲ برج عقرب ۱۳۰۱ سایر شرایط را را تعیین و کنکرات مسیولامیر ملیر را امضاء نماید .

رئیس - آقای معتمد السلطنه . (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله . (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله . (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده بطور مختصر عرض می کنم که از هفت هزار و پانصد تومان بیشتر از این مبلغ مخالتم .

رئیس - آقای معتمد السلطنه . (اجازه)

معتمد السلطنه - آقای حاج شیخ اسدالله که هفت هزار و پانصد تومان پیشنهاد میکنند گمان میکنم از سابقه اش اطلاع نداشته باشند که پس از مذاکرات زیادی که با حضور اعضاء کمیسیون بودجه شد باین مبلغ تنزل داده شد .

مسیومولیرت بیست سال است که در وزارت مالیه مستخدم است و خدمات عده در گمرکات ایران کرده است و آخرین حقوقی که میگرفته معادل همین مبلغ بوده نزدیک است ایرانی شود و البته بایستی در گرفتن حقوق این قدر زیاد روی به نمایند و با آن حسن ظن که ما نسبت با او داریم و میل قلبی که او نسبت به ایران دارد نباید راضی بشود این قدر حقوق کزاف بگیرد و گمان میکنم اگر قدری حقوق را تخفیف دهند بهتر باشد .

(جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است)

رئیس - اشخاصی که شور مواد را تصویب می نمایند قیام فرمایند .

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده اول قرائت میشود .

(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای حائری زاده مخالفید؟

حائری زاده - بنده سؤالی داشتم در کنکرات رئیس کل مالیه شرط شد که باید تمام مستخدمین مالیه در تحت نظر اوتربیع یا تنزیل رتبه حاصل نمایند میخواستیم بینم دولت نظریه او را در این باب جلب کرده است یا نه؟

معاون وزارت مالیه - کلیه مستخدمین که در وزارت مالیه هستند اهم از اینکه با کنکرات باشد یا بدون کنکرات بدون جلب نظر رئیس کل مالیه ترفیع یا تنزیل رتبه حاصل نمیکند .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب بطور؟

رئیس - آقای آقا سید یعقوب بنده هم موافقم .

رئیس - پس مخالفی نیست

رای میگیریم تصویب کنندگان ماده سوم قیام نمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده دوم . (بهضمون سابق خوانده شد)

رئیس - آقای اقبال السلطنه موافقت

(اجازه)

اقبال السلطنه - موافقم .

رئیس - آقای معتمد السلطنه . (اجازه)

معتمد السلطنه - موافقم .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله . (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده بطور مختصر عرض می کنم که از هفت هزار و پانصد تومان بیشتر از این مبلغ مخالتم .

رئیس - آقای معتمد السلطنه . (اجازه)

معتمد السلطنه - آقای حاج شیخ اسدالله که هفت هزار و پانصد تومان پیشنهاد میکنند گمان میکنم از سابقه اش اطلاع نداشته باشند که پس از مذاکرات زیادی که با حضور اعضاء کمیسیون بودجه شد باین مبلغ تنزل داده شد .

مسیومولیرت بیست سال است که در وزارت مالیه مستخدم است و خدمات عده در گمرکات ایران کرده است و آخرین حقوقی که میگرفته معادل همین مبلغ بوده نزدیک است ایرانی شود و البته بایستی در گرفتن حقوق این قدر زیاد روی به نمایند و با آن حسن ظن که ما نسبت با او داریم و میل قلبی که او نسبت به ایران دارد نباید راضی بشود این قدر حقوق کزاف بگیرد و گمان میکنم اگر قدری حقوق را تخفیف دهند بهتر باشد .

(جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است)

پیشنهاد آقای مدرس بشرح ذیل قرائت شد

پیشنهاد میکنم اضافه شود فوق العاده دولت معسوب نمود و ماهی مبلغی از این وجوه به مشارالیه میرسد دیگر پرداخته نمی شد و مطابق اطلاعاتی که کمیسیون بودجه تحصیل کرده این مبلغ آخرین حقوقی است که می توان به مشارالیه داد و کمتر از این مبلغ را قبول نمیکند .

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که ماده دوم را تصویب میکنند قیام فرمایند . (عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده سوم . (بهضمون قبل قرائت شد)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله . (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - در این قسمت عرض ندارم .

رئیس - آقای معتمد السلطنه . (اجازه)

معتمد السلطنه - موافقم .

رئیس - آقای اقبال السلطنه موافقت

(اجازه)

رئیس - مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد)

کسانی که این ماده را قبول دارند قیام فرمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

تصویب شد . ماده پنجم . (بهضمون قبل خوانده شد)

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب . (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب این ماده بعقیده بنده خیلی محتاج بتفسیر است من جمله در موقع حمل و نقل مخارج تأدیه می شود معلوم نیست حمل و نقل کجا مخارج چه ؟ مثلا اگر خواست بارو با هم برود ما باید تاه اثنایه او را بارو با حمل کنیم خوبست این ماده را تفسیر کنند تا به اسباب اشکال نشود .

معاون وزارت مالیه - رئیس کل گمرکات گاهی محتاج می شود از برای انجام مأموریت خودش مسافرت نماید ؛ بیهی است مسافرت او هم در خود مملکت ایران است و چون کنکرات است قید چنین ماده در اینجا لازم بود و ابدأ محتاج به تفسیر و تغییر هم نیست .

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

پیشنهاد آقای مدرس بشرح ذیل قرائت شد

پیشنهاد میکنم اضافه شود فوق العاده دولت معسوب نمود و ماهی مبلغی از این وجوه به مشارالیه میرسد دیگر پرداخته نمی شد و مطابق اطلاعاتی که کمیسیون بودجه تحصیل کرده این مبلغ آخرین حقوقی است که می توان به مشارالیه داد و کمتر از این مبلغ را قبول نمیکند .

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

پیشنهاد آقای مدرس بشرح ذیل قرائت شد

پیشنهاد میکنم اضافه شود فوق العاده دولت معسوب نمود و ماهی مبلغی از این وجوه به مشارالیه میرسد دیگر پرداخته نمی شد و مطابق اطلاعاتی که کمیسیون بودجه تحصیل کرده این مبلغ آخرین حقوقی است که می توان به مشارالیه داد و کمتر از این مبلغ را قبول نمیکند .

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

پیشنهاد آقای مدرس بشرح ذیل قرائت شد

پیشنهاد میکنم اضافه شود فوق العاده دولت معسوب نمود و ماهی مبلغی از این وجوه به مشارالیه میرسد دیگر پرداخته نمی شد و مطابق اطلاعاتی که کمیسیون بودجه تحصیل کرده این مبلغ آخرین حقوقی است که می توان به مشارالیه داد و کمتر از این مبلغ را قبول نمیکند .

مدرس - بسیار خوب بنویسید فقط خرج سفر .

معاون وزارت مالیه - عرض کردم قید این ماده برای این بود که خرج سفر مسیومولیرت تأدیه شود و گمان میکنم محتاج نباشیم که لفظ فقط را هم اضافه کنیم اگر خیلی اصرار دارید نوشته شود خرج مسافرت مسیومولیرت تأدیه میشود والا محتاج به اضافه فقط و فوق العاده نیست

مخبر - بنده این اصلاح را می پذیرم که نوشته شود در موارد تغییر مکان و مأموریت مخارج مسافرت مولیرت تأدیه خواهد شد .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله . (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده پیشنهاد میکنم نقل و مکان هم حذف شود .

مخبر - بنده قبول میکنم .

(ماده پس از اصلاح بشرح ذیل قرائت شد)

(در موارد مسافرت به جهت انجام مأموریت مخارج مسافرت مسیولامیرت مولیرت تأدیه خواهد شد)

رئیس - دو فقره پیشنهاد رسیده است قرائت میشود .

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم این طوری نوشته شود: در موقع مسافرت مخارج سفر بطور فوق العاده تأدیه خواهد شد .

(علی کازرونی)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده اصلاح اولی را می پذیرم و پیشنهاد خود را استرداد میکنم .

(پیشنهاد آقای مستشار السلطنه بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می نماید: در موقع مسافرت های ضروری فقط مخارج مسافرت داده میشود مستشار السلطنه .

رئیس - آقای مستشار السلطنه: فرمائید توضیح بدهید:

مستشار السلطنه - بنده مسافرت مطلق نوشتن را مخالفم ؛ زیرا مسافرت های ضروری بمسافرت میشوند حقوقشان مرتب داده میشود و گاهی هم اتفاق می افتد که یک فوق العاده هم از بابت آن مسافرت با آنها میدهند و این جاهم ماده طوریت که مقصودش رساندن خرج سفر تنهاست ولی مخارج فوق العاده که داده میشود و در بعضی سالک هم معمول است در اینجا منظور نشده است و اگر کلاً فوق العاده را هم اضافه کنیم یک خرج اضافه علاوه بر خرج سفر خواهند گرفت .

نصرت الدوله - مخبر کمیسیون بودجه استدعا میکنم مقرر فرمائید پیشنهاد آقای مدرس مجدداً قرائت شود .

(بشرح سابق قرائت شد)

نصرت الدوله - مخبر مقصود از این ماده همان طوری که گفته شد خرج سرفراست و اگر فوق العاده هم اضافه شود تولید کال میکند ولی لفظ (فقط) را بنده قبول میکنم

مأموریت مخارج مسافرت مسیومولیرت تأدیه خواهد شد .

رئیس - آقایانیکه ماده پنجم را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس تصویب شد - ماده ششم قرائت میشود

(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای اقبال السلطنه . (اجازه)

اقبال السلطنه - بنده موافقم

رئیس - آقای معتمد السلطنه . (اجازه)

معتمد السلطنه - بنده هم موافقم

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله . (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده باین ماده مخالفم در کمیسیون هم مخالف بودم در کمیسیون هم اظهار مخالفت کردم و عقیده ندارم این سابقه سوء در مجلس گذاشته شود ؛ بلی نسبت بیک متخصصی یا مستشار های جدید مثل مستشاران آمریکائی که وسایل زندگانی ندارد وقتی وارد میشوند باید ما با آنها حق بدهیم از دولت تقاضا کنند در موقع ورود منزل و اثنایه برای آنها تهیه کنند

تا بعد از تجدید کنکرات ولی در این مورد بنده معتقد نیستم این چیزها قید شود بکنکرت که چندین سال در ایران زندگی کرده در سال مبلغ ده دوازده هزار تومان بعنوان کنکرات میگرفته و بعلاوه عایدات دیگر از قبیل جرائم و قاچاق هم میبرد میتواند وسایل زندگانی خود را از هر جهت تدارک نماید دیگر در کنکراتش قید کنیم در شهر و شیران عمارت باو بدهیم فرش و لعاف برایش تهیه کنیم - صحیح نیست و بنده مقتضی نمیدانم

مخبر - اظهارات آقای حاج شیخ اسدالله قابل تأسف است زیرا ممکن است کسی بگوید من مخالف هستم با اینکه دولت خانه باین شخص بدهد در صورتیکه باید نزاکت رانسیست بیک مأموری که رئیس کل گمرکات میباشد و بزرگترین عایدات خودتان را بدست او میسپارید . مرعی داشته واحترامات او را محفوظ بدارید والا اگر قاچاق برده یا فلان کار را کرده چرا استخدامش میکنند

و حال آنکه در این مجلس يك عده موافق و مخالف هستند و اظهار عقیده میکنند و رای موافق و مخالف هم حکایت میکنند دیگر این تفاسیل لازم نیست ولی علت اینکه کمیسیون موافقت کرده بواسطه این بوده است که این ترتیب از قدیم معمول بوده که دولت برای رئیس کل گمرکات در ضمن کنکرات مبلغ زیادی مصارف بیش بینی میکرده است و برای این رئیس کل گمرکات کسر شده بنده نمیدانم چرا نسبت به يك مستخدمی که تازه میآید ما باید باین رعایت

هائی بکنیم ولی به يك مستخدمی که پانزده سال بیست سال است در يك مملکتی خدمت می کند باید به او هیچ مساعدتی نکنیم ؟

حاج شیخ اسدالله - اجازه فرمائید و کلمه توضیح بدهم

رئیس - فرمائید

حاج شیخ اسدالله - عرض میکنم شاید بنده خوب تعبیر نکردم با آقایان سوء تفاهمی کرده اند . بنده هیچ منظور نداشتم تنقیدی از مسیومولیرت بکنم آقای معتمد السلطنه در ضمن بیاناتشان فرمودند مطابق نظامنامه و مقررات اداری از بابت قاچاق که از گمرک میگیرند

مستشار السلطنه - بنده جرائم گفتم حاج شیخ اسدالله - خبر شما گفتید قاچاق گمرک حالا یا جرائم یا قاچاق یا هر چه بالاخره مبلغی اخذ میشود و يك سهمی از آن بابت این شخص میبرد آن هم به ترتیب اداری سوء عملیاتی داشته یا خودش عملیات بدی داشته که مرعی بنده را بطور تعبیر کرده اند بنده عرض کردم سالی هفت هشت ده هزار تومان از دولت میگیرد و بعلاوه يك چیزهای دیگر هم در ضمن میبرد حالا می فرمائید بنده بسیار خوب بنده بنده زیاد تر از این چیزی نگفتم و معتمد این شخص آدم کار کنی است نسبت بسایر بلزیکها خوب کار کرده و سابقه خوبی دارد در هر اداره که بوده خدمات خوبی کرده است و بنده نخواستم نسبت باین شخص توهینی کرده باشم .

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی میگیریم بماده ششم کسانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . ماده هفتم . (بهضمون قبل خوانده شد)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب . (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم از آقای مخبر کمیسیون سؤال کنم که این حقوق تقاعدی که در اینجا معین کرده اند با قانون استخدام مخالف است یا موافق اگر موافق است که خود قانون استخدام شاملش میشود و اگر مخالف است چگونه ما می توانیم يك ماده معین نسبت به يك شخص وضع کنیم ؟

مخبر - قانون استخدام شامل حال مستخدمین خارجی نیست .

رئیس - آقای مساوات . (اجازه)

مساوات - بنده میدانم قانون استخدام شامل حال مستخدمین خارجی نیست ولیکن معتقد هم نیستم هنوز که يك قانونی برای مستخدمین خارجی وضع نشده ما این جا يك چنین ماده وضع کنیم و به این جهت مخالفم . . . . .

معاون وزارت مالیه - بنده خدمات يك مستخدمی که بیست و دو سال در رأس يك اداره خیلی مهمی که منبع عایدات يك مملکت بوده است کار میکرده عرض نمیکنم و طریقته اعمال و رفتارش را هم همه میدانند آنرا هم عرض نمیکنم ولی باید قائل باشیم کسی که با صداقت در يك مملکتی خدمت کرده باید يك حقوق تقاعدی برای او منظور شود . بالاخره وقتی که از سر خدمت می رود يك حق شناسیهائی نسبت باو بشود چنانچه تا به حال هم نسبت بکلیه مستخدمین اروپائی حقاً معمول بوده است نسبت باین شخص هم با اینکه از کلیه حقوق او کسر شده است دولت لازم دانسته يك حقوق تقاعدی معادل سالی هزار تومان پس از انقضای خدمت درباره آن شخص حقتشاسی شده بر آورده شود و این مبلغ زیادی هم نیست (جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - مذاکرات کافی است . (اظهار شد کافی است)

رئیس - رأی میگیریم بماده هفتم . (بعضی از نمایندگان - ماده ششم می شود)

رئیس - بلی بعد ششم خواهد شد .

آقایانی که این ماده را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . ماده هشتم قرائت میشود .

(بشرح قبل قرائت شد)

رئیس - مخالفی نیست؟ آقای حاج شیخ اسدالله . (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده درست ملتفت نشدم باید نوشت غیر از این مواد مصوبه مجلس باقی مواد کنکرات سابقش لغو خواهد بود .

مخبر - مقصود از این ماده حقوق آن مدتی است که در این کنکرات وان کنکرات خدمت کرده و باید باو داده شود و اینجا نوشته که حقوق اینست را مطابق کنکرات سابق باو بدهند .

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی میگیریم بماده هشتم که ماده ششم میشود آقایانیکه تصویب می فرمایند قیام نمایند

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده نهم قرائت میشود

(بهضمون قبل خوانده شد)

(بعضی نمایندگان - مخالفی نیست)

رئیس - رأی میگیریم باین ماده اشخاصی که موافقت قیام نمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . در کلیات ابرادی هست ؟

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی

دوره چهارم

رئیس - این ماده هم ایرادی ندارد؟ (اظهاری نشد) کسانیکه این ماده را تصویب میکنند قیام فرمایند . (عده زیادی برخاستند) تصویب شد در کلیاتش مخالفتی نیست ؟ آقای حاج میرزا عبدالوهاب . (اجازه) **حاج میرزا عبدالوهاب -** عرض میکنم این چهار هزار و هشتصد تومان چیزی نیست ولی متصل از این لواجیح پیشنهاد میشود پنج هزار تومان شش هزار تومان هفت هزار تومان نمایانم محل اینها از کجا است؟ آقای معاون که فرمودند این شخص برای مطالعه استخدام میشود . **حاج میرزا عبدالوهاب -** بنده عقیده دارم اول دولت پول تهیه کند بعد برای راه متخصص بیورد و الا ما بی دردی پول بدیم و آنها بشینند مطالعه کنند فایده ندارد . (جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است) **رئیس -** رأی میگیریم باورده کسانی تصویب میکنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد . (اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل شد) ورقه سفید (علامت قبول) ۵۴ **رئیس -** با پنجاه و چهار رأی تصویب شد . یک رایرت دیگر مانده است قرائت شده رأی میگیریم بعد تنفس داده میشود . (شرح ذیل قرائت شد) کمیسیون بودجه در جلسه ۳۲ جوزا لایحه نمره ۱۱۱۷۹ دولت را تحت شورو مطالعه قرارداداده ماده واحده ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید : ماده واحده - وزارت مایه مجازاست از محل اعتبار هذمه الحسنه تنگوزیل مستمریات وشهریه از تاریخ فوت مرحوم حاج میرزا علی محمد دولت آبادی ماهی مبلغ یکصد و پنجاه تومان بشرح ذیل بیک نفر عیال و چهار نفر اولاد آن مرحوم تأدیبه و پرداخت نماید . نکرده ماهیانه چهل تومان آقای جنتی پسر اکبر آن مرحوم تاسن بیست سالگی ماهیانه ۳۰ تومان آقای مصطفی پسر دوم آن مرحوم تاسن بیست سالگی ماهیانه ۳۰ تومان آقای جواد پسر سوم آن مرحوم تا سن بیست سالگی ماهیانه ۳۰ تومان صبیح آن مرحوم تا موقعی که شوهر اختیار نکرده ماهیانه ۲۰ تومان **رئیس -** مخالفی نیست؟ اقبال السلطان - بنده مخالفم .

از بین میروند و بعضی هم داخل در خدمت دولت میشوند پس از آن دیگر مستمری آنها تأدیبه نخواهد شد و مسلماً ارسال از این راه یک صرفه جوئیهای میشود باین ملاحظه دولت به شخص ایشان کرد . (از طرف نمایندگان - صحیح است) **رئیس -** رأی میگیریم بماده واحده کسانی که تصویب میکنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد . اخذ و استخراج آراء بعمل آمد نتیجه بشرح ذیل حاصل گردید : ورقه سفید علامت قبول ۴۸ **رئیس -** با ۴۸ رأی تصویب شد . از حالا تا سه بعد از ظهر تنفس داده میشود و از سه بعد از ظهر تا یک به غروب جلسه تشکیل شده و لواجیح مهم دیگری که رسیده و باید از مجلس بگذرد مطرح خواهد شد (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از دو ساعت و نیم مجدداً تشکیل گردید) **رئیس الوزراء -** روزی که بنده کابینه را بمجلس مقدس معرفی کردم راجع به پروگرام کابینه چیزی عرض نکردم تصور اینکه پس از مطالعه یک پروگرامی بمجلس مقدس تقدیم نمایم ولی اگر گرفتاری این چند روزه و اشتغال بکارهای فوق العاده هیئت وزراء مجال نداد آن پروگرام را تقدیم مجلس مقدس شورای ملی نمایم و از طرف دیگر هم لازم میدانم مجلس شورای ملی از مشی کابینه حاضره مسبوق و مستحضر باشند لهذا عاجلانه اکتفا میکنم بخطوط برجسته پروگرام البته در سیاست خارجه مشی و مسلک دولت حفظ و تشدید مابانی و داد و دوستی خواهد بود با دول متجا به با محفوظ ماندن اصل منافع دولت ایران (صحیح است) در سیاست داخله هم اموری که منظور نظر دولت خواهد بود تسریع در امر انتخابات و اینکه بزودی مجلس شورای ملی افتتاح شود دولت کمال جد و جهد را در این کار خواهد کرد که در ضمن مستمریات موجود هست که تحمیل بر بودجه تبدیل شده مملکت نشود یا خیر ؟ اگر مجلس هست که عرضی ندارم و اگر مجلسی ندارد آنچه محل پرداخته میشود چون در صورت مستمریاتی که قطع شد جزو عوائد دولت شد بنابراین در آنجا یک مجلسی موجود نیست و استعدا میکنم آقای وزیر مایه توضیح بدهند که این مبلغ بر بودجه تبدیل شده اضافه نمیشود و در مستمریات مجلس هست که این مبلغ پرداخته شود چون بنده میترسم که خدای نکرده تبدیل بودجه که این قدر مابرایش زحمت کشیدیم بهم بخورد . وزیر مایه - محض استحضار نمایانم معترم عرض میکنم که این مبلغ زائد بر بودجه مملکت نیست دلیلش هم همین است که اینجا نوشته شده که از محل مستمریات پرداخته خواهد شد و نیز اینرا هم عرض میکنم که مستمریات یک چیز ثابت و لاینفکری نیست البته بعضی از صاحبان مستمریات بعد از هر طبیعی

مشیرالدوله رئیس الوزراء فرمودند قولی است که جمگی بر آنند و همه ماها در آن خصوص متفق الکلمه هستیم و همانطور که ملاحظه شد مجلس با اتفاق آراء اظهار اعتماد به شخص ایشان کرد . (از طرف نمایندگان - صحیح است) **رئیس -** رأی میگیریم بماده واحده کسانی که تصویب میکنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد . اخذ و استخراج آراء بعمل آمد نتیجه بشرح ذیل حاصل گردید : ورقه سفید علامت قبول ۴۸ **رئیس -** با ۴۸ رأی تصویب شد . از حالا تا سه بعد از ظهر تنفس داده میشود و از سه بعد از ظهر تا یک به غروب جلسه تشکیل شده و لواجیح مهم دیگری که رسیده و باید از مجلس بگذرد مطرح خواهد شد (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از دو ساعت و نیم مجدداً تشکیل گردید) **رئیس الوزراء -** روزی که بنده کابینه را بمجلس مقدس معرفی کردم راجع به پروگرام کابینه چیزی عرض نکردم تصور اینکه پس از مطالعه یک پروگرامی بمجلس مقدس تقدیم نمایم ولی اگر گرفتاری این چند روزه و اشتغال بکارهای فوق العاده هیئت وزراء مجال نداد آن پروگرام را تقدیم مجلس مقدس شورای ملی نمایم و از طرف دیگر هم لازم میدانم مجلس شورای ملی از مشی کابینه حاضره مسبوق و مستحضر باشند لهذا عاجلانه اکتفا میکنم بخطوط برجسته پروگرام البته در سیاست خارجه مشی و مسلک دولت حفظ و تشدید مابانی و داد و دوستی خواهد بود با دول متجا به با محفوظ ماندن اصل منافع دولت ایران (صحیح است) در سیاست داخله هم اموری که منظور نظر دولت خواهد بود تسریع در امر انتخابات و اینکه بزودی مجلس شورای ملی افتتاح شود دولت کمال جد و جهد را در این کار خواهد کرد که در ضمن مستمریات موجود هست که تحمیل بر بودجه تبدیل شده مملکت نشود یا خیر ؟ اگر مجلس هست که عرضی ندارم و اگر مجلسی ندارد آنچه محل پرداخته میشود چون در صورت مستمریاتی که قطع شد جزو عوائد دولت شد بنابراین در آنجا یک مجلسی موجود نیست و استعدا میکنم آقای وزیر مایه توضیح بدهند که این مبلغ بر بودجه تبدیل شده اضافه نمیشود و در مستمریات مجلس هست که این مبلغ پرداخته شود چون بنده میترسم که خدای نکرده تبدیل بودجه که این قدر مابرایش زحمت کشیدیم بهم بخورد . وزیر مایه - محض استحضار نمایانم معترم عرض میکنم که این مبلغ زائد بر بودجه مملکت نیست دلیلش هم همین است که اینجا نوشته شده که از محل مستمریات پرداخته خواهد شد و نیز اینرا هم عرض میکنم که مستمریات یک چیز ثابت و لاینفکری نیست البته بعضی از صاحبان مستمریات بعد از هر طبیعی

لیان میرزا بوکالت از طرف همه ماها آن بایات را فرمودند بنده هم کر چه بخوام وقت مجلس را با کارهای مهمی که تلف کنم ولیکن بنوبه خودم میخواهم آقای رئیس الوزراء تشکر کرده باشم و در اظهاراتی که فرمودند خواستم جواباً بایش عرض کرده باشم امروز ماها که از مجلس خارج میشویم با اعتماد و اطمینان کل میرویم و تمام این اظهاراتی که فرمودند باین آرزو و آمال ما است که در مدت چند روز فترت کاملاً مراعات شود و البته مراعاتهم نماند شد و هیچ تردیدی نداریم که تمام بجهت و مساعی جمیله ایشان صرف این مانیات خارجی با حفظ منافع ایران و یکی هم راجع بتسریع در امر انتخابات که ناصرو مناصر الملک استخراج نمودند نتیجه بقراردیل حاصل شد) ورقه سفید علامت قبول ۶۷ **رئیس -** عده حضار ۷۴ بعد ۶۷ رأی تصویب شد . (لایحه راجع به ۲۰ هزار تومان حقوق اتباع خارجه دروزارت فوائد عامه بمضمون ذیل قرائت شد) کمیسیون بودجه لایحه ۲۰۲ وزارت فوائد عامه را راجع به بیست و پنج هزار تومان حقوق مستخدمین اتباع خارجه که دروزارت فوائد عامه مشغول بوده اند تحت مطالعه و دقت در آورده ماده واحده ذیل را برای تصویب مجلس شورای ملی پیش نهاد می نماید . ماده واحده - بوزارت فوائد عامه اجازه داده میشود که مبلغ ۴۰ هزار تومان از محل اعتبار ساختمان حقوق اتباع خارجه را که قبلاً بدون کسکترات در آن وزارت خانه مشغول خدمت بوده و مطابق قانون استخدام منصفند در صورتی که در بودجه آن وزارت خانه منظور شده باشد تا اول سرطان ۱۳۰۲ بپردازند **رئیس -** آقای محمد ولی میرزا (اجازه) محمد ولی میرزا - موافقم **رئیس -** آقای سهام السلطان (اجازه) سهام السلطان - بنده هم موافقم **رئیس -** آقای آقا سید یعقوب (اجازه) آقا سید یعقوب - بنده خواستم از نماینده وزارت فوائد عامه سؤال کنم که این ها چکار میکرده و چه بوده اند حالا که سلامت میخواهند تشریف ببرند درجه کاری بوده اند و چه میگردند این را توضیح بدهند . (جمعی گفتند مذاکرات کافی است) **رئیس -** اگر کافی میدانید رأی می گیریم آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد .

نصرت الدوله - این اظهار آقایی شیخ الاسلام را بنده از طرف کمیسیون توضیح عرض میکنم . آقای رئیس الوزراء در نظر داشتند و میخواستند یک مبلتی بمعارف ولایات تخصیص بدهند لکن ملاحظه کردند که مبادا توازن بودجه از بین برود این بود که این مبلغ را بمراجعه بر رئیس کل مایه از محل صرفه جوئی که در بودجه ها میشود پیشنهاد کردند و اگر ممکن بود بیش از این صرفه جوئی می کردند لکن کمیسیون و دولت تصور کردند که شاید بیش از این صرفه جوئی ممکن نباشد . **رئیس -** آقایانی که ماده واحده را تصویب می کنند ورقه سفید خواهند داد . (اخذ آراء بعمل آمده و آقایان امیر ناصرو مناصر الملک استخراج نمودند نتیجه بقراردیل حاصل شد) ورقه سفید علامت قبول ۶۷ **رئیس -** عده حضار ۷۴ بعد ۶۷ رأی تصویب شد . (لایحه راجع به ۲۰ هزار تومان حقوق اتباع خارجه دروزارت فوائد عامه بمضمون ذیل قرائت شد) کمیسیون بودجه لایحه ۲۰۲ وزارت فوائد عامه را راجع به بیست و پنج هزار تومان حقوق مستخدمین اتباع خارجه که دروزارت فوائد عامه مشغول بوده اند تحت مطالعه و دقت در آورده ماده واحده ذیل را برای تصویب مجلس شورای ملی پیش نهاد می نماید . ماده واحده - بوزارت فوائد عامه اجازه داده میشود که مبلغ ۴۰ هزار تومان از محل اعتبار ساختمان حقوق اتباع خارجه را که قبلاً بدون کسکترات در آن وزارت خانه مشغول خدمت بوده و مطابق قانون استخدام منصفند در صورتی که در بودجه آن وزارت خانه منظور شده باشد تا اول سرطان ۱۳۰۲ بپردازند **رئیس -** آقای محمد ولی میرزا (اجازه) محمد ولی میرزا - موافقم **رئیس -** آقای سهام السلطان (اجازه) سهام السلطان - بنده هم موافقم **رئیس -** آقای آقا سید یعقوب (اجازه) آقا سید یعقوب - بنده خواستم از نماینده وزارت فوائد عامه سؤال کنم که این ها چکار میکرده و چه بوده اند حالا که سلامت میخواهند تشریف ببرند درجه کاری بوده اند و چه میگردند این را توضیح بدهند . (جمعی گفتند مذاکرات کافی است) **رئیس -** اگر کافی میدانید رأی می گیریم آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد .

ضرب بنده پیشنهاد می کنم که اگر بنا باشد راجع به قطع نامه رأی داده شود یک همچو عبارتی هم در آن قطع نامه ضمیمه شود . **رئیس -** آقای نصرت الدوله . (اجازه) **نصرت الدوله -** بلی در صورتیکه به قطعنامه رأی گرفته شود این عبارت را هم قید میکنم . **رئیس -** آن قطع نامه را از بنده گرفتند . **رئیس الوزراء -** این یک تذکری بود که بمجلس دادم همین طوری که شده تذکر مجلس را یاد داشت کردم خواهش میکنم آقایان نمایندگان هم تذکر بنده را یادداشت کنند . (لایحه راجع بورت آقا میرزا معید حسین رئیس عدلیه تربت به مضمون ذیل قرائت شد) کمیسیون بودجه لایحه نمره ۱۲۹۸۴ وزارت عدلیه را پس از کسب نظر وزارت مایه تحت مطالعه در آورده و مساده واحده ذیل را پیش نهاد مجلس مقدس مینماید . ماده واحده - وزارت مایه مجاز است مبلغ پنج تومان علاوه برده تومان که مطابق قانون شهریه پرداخته میشود در حق ورثه مرحوم آقا میرزا محمد حسین رئیس سابق عدلیه تربت تأدیبه نماید که جمماً ماهی بازده تومان از محل اعتبار مصوبه برای مستمریات وشهریه بازماندگان آن مرحوم بطور شهریه پرداخت نماید . **رئیس -** آقای حائری زاده . (اجازه) **حائری زاده -** بنده در این موضوع نظر مغالفتی و موافقتی ندارم که اظهار کنم ولی عرض بنده راجع به لایحه سابق بود که آقای آقا سید یعقوب یک سوالی کردند و از طرف کمیسیون با از طرف دولت جواب سؤال ایشان داده نشد گفتند کافی است . بنده میخواستم عرض کنم مجلس برای این است که مسائل مطرح و درست حل شود و معترض را قانع کنند بنده باین طرز که هنوز مطالب مذاکره نشده آقایان بگویند مذاکرات کافی است مخالفم و در موضوع این لایحه هم حرفی ندارم . **رئیس -** این تذکری که دادید برای مجلس پنجم بدرم بخوردم . رأی میگیریم به این لایحه آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد . (در این موقع اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه به این نحو حاصل شد) ورقه سفید علامت قبول ۵۵ **رئیس -** با ۵۵ رأی تصویب شد . **رئیس -** راپرت کمیسیون بودجه راجع به مسعری اعضاء وزارتت بست و تلگراف بمضمون ذیل قرائت شد .

ضرب بنده پیشنهاد می کنم که اگر بنا باشد راجع به قطع نامه رأی داده شود یک همچو عبارتی هم در آن قطع نامه ضمیمه شود . **رئیس -** آقای نصرت الدوله . (اجازه) **نصرت الدوله -** بلی در صورتیکه به قطعنامه رأی گرفته شود این عبارت را هم قید میکنم . **رئیس -** آن قطع نامه را از بنده گرفتند . **رئیس الوزراء -** این یک تذکری بود که بمجلس دادم همین طوری که شده تذکر مجلس را یاد داشت کردم خواهش میکنم آقایان نمایندگان هم تذکر بنده را یادداشت کنند . (لایحه راجع بورت آقا میرزا معید حسین رئیس عدلیه تربت به مضمون ذیل قرائت شد) کمیسیون بودجه لایحه نمره ۱۲۹۸۴ وزارت عدلیه را پس از کسب نظر وزارت مایه تحت مطالعه در آورده و مساده واحده ذیل را پیش نهاد مجلس مقدس مینماید . ماده واحده - وزارت مایه مجاز است مبلغ پنج تومان علاوه برده تومان که مطابق قانون شهریه پرداخته میشود در حق ورثه مرحوم آقا میرزا محمد حسین رئیس سابق عدلیه تربت تأدیبه نماید که جمماً ماهی بازده تومان از محل اعتبار مصوبه برای مستمریات وشهریه بازماندگان آن مرحوم بطور شهریه پرداخت نماید . **رئیس -** آقای حائری زاده . (اجازه) **حائری زاده -** بنده در این موضوع نظر مغالفتی و موافقتی ندارم که اظهار کنم ولی عرض بنده راجع به لایحه سابق بود که آقای آقا سید یعقوب یک سوالی کردند و از طرف کمیسیون با از طرف دولت جواب سؤال ایشان داده نشد گفتند کافی است . بنده میخواستم عرض کنم مجلس برای این است که مسائل مطرح و درست حل شود و معترض را قانع کنند بنده باین طرز که هنوز مطالب مذاکره نشده آقایان بگویند مذاکرات کافی است مخالفم و در موضوع این لایحه هم حرفی ندارم . **رئیس -** این تذکری که دادید برای مجلس پنجم بدرم بخوردم . رأی میگیریم به این لایحه آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد . (در این موقع اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه به این نحو حاصل شد) ورقه سفید علامت قبول ۵۵ **رئیس -** با ۵۵ رأی تصویب شد . **رئیس -** راپرت کمیسیون بودجه راجع به مسعری اعضاء وزارتت بست و تلگراف بمضمون ذیل قرائت شد .

کمیسیون بودجه لایحه ۱۰۴۹ دولت راجع به مستوری و حقوق تقاعدی اجزاء ادارات پست و تلگراف تحت مطالعه و دقت در آورده پیشنهادی دولت را مورد قبول ندانسته ماده واحده ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد و تقدیم می نماید.

ماده واحده. وزارت مالیه مجاز است از مبلغ ۴۴۰۰ تومان مستمریات و حقوق حقوق اعضاء و اجزای اداره پست و اداره تلگراف آنچه با قانون استخدام تطبیق نماید از محل اعتبار شهری و مستمریات کارسازی دارند.

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا موافقم.

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده راجع به این موضوع عرضی ندارم ولی عرض بنده راجع به فرمایشی است که آقای رئیس فرمودند تذکری که بنده دادم برای مجلس پنجم خوب است راست است مجلس چهارم یک ساعت دیگر مقتضی میشود.

رئیس - این راجع به این موضوع است؟

(از طرف نمایندگان خبر)

(آقای حائری زاده سکوت نمودند)

رئیس - رأی گرفته می شود به این راپرت آقایانیکه تصویب می کنند ورقه سفید.

فصل الدوله - این خرج تازه نیست و با ورقه رأی گرفتن لزومی ندارد برای اینکه در حدود مصوبه مجلس است و پرداخت آن یک تحمیل جدیدی بر بودجه مملکت نیست موضوع راپرت این است که این شهریه مستوری تطبیق با قانون استخدام شود.

رئیس - خوب آقایانی که این راپرت را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

(لایحه راجع به حقوق آقا میرزا محمد صادق طباطبائی بمضمون ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه ۱۸۸۲ دولت را راجع به شهریه آقای آقا میرزا محمد صادق طباطبائی تحت مطالعه و دقت در آورده مواد ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید.

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است ماهی هشتاد تومان خرج تحصیل در باره دو نفر اولاد آقای سید محمد صادق طباطبائی از تاریخ تصویب تا مدت ده سال باسویه پرداخت نماید.

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت می شود.

(بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - در ماده دوم مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که ماده دوم را تصویب میکنند قیام نمایند.

(غالب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در هر دو ماده می فرمایند رأی به قیام و قعود گرفته شود یا ورقه؟

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - این شهریه که این جانوشته شده شهریه است که به مرحوم آقا میرزا سید محمد طباطبائی طالب تواء پرداخته میشده بعد از ایشان همان طور که مال ورثه مرحوم آقا سید عبدالله پورته تقسیم شد شمال آن مرحوم هم بین ورثه تقسیم شد و هشتاد تومان از آن سهم آقای طباطبائی شد و ایشان چون نمیخواستند اسمی ایشان در دفتر شهریه بگیری باشد و این وجه را دریافت کنند با هم دونفر اولادشان مقرر کردند و تقاضا کردند نوشته شود برای خرج تحصیل آنها و در کمیسیون مدت او را ده سال قرار دادند که در اروپا تحصیل کنند چون یکی از آقا زادگان طباطبائی در اروپا است و یکی هم در ایران است آنهم که در ایران می باشد مشغول تحصیل است بنده پیشنهادی کردم که در ماده اول نوشته شود از حالیه تا ده سال برای خرج تحصیل داده شود و شرط رفتن اروپا باشد و این پیشنهاد را هم تقدیم کردم.

نصرت الدوله - بنده این پیشنهاد آقای سهام السلطان را از طرف کمیسیون بودجه قبول میکنم که قید رفتن به اروپا نباشد بعنوان خرج تحصیل مطلق باشد محدود بده سال.

رئیس - اول باید دید در کلیاتش مخالفی هست یا نه؟ بعد باید در مواد مذاکره بشود. مخالفی هست؟

(جمعی گفتند خیر)

رئیس - رأی میگیریم برای ورود در شورمواد آقایانی که شورمواد را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمایند)

رئیس - تصویب شد ماده اول (با اصلاح سابق الذکر بمضمون ذیل قرائت شد)

وزارت مالیه مجاز است ماهی هشتاد تومان خرج تحصیل در باره دو نفر اولاد آقای سید محمد صادق طباطبائی از تاریخ تصویب تا مدت ده سال باسویه پرداخت نماید.

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت می شود.

(بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - در ماده دوم مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که ماده دوم را تصویب میکنند قیام نمایند.

(غالب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در هر دو ماده می فرمایند رأی به قیام و قعود گرفته شود یا ورقه؟

ارباب کیخسرو - اجازه می فرمایند؟

رئیس - بفرمائید.

ارباب کیخسرو - عقیده بنده اینست که اسم دو پسرشان قید شود چون اسم را ذکر نکرده اند.

رئیس - صحبت راجع برای می باشد ارباب کیخسرو - عقیده بنده این است چون هنوز رأی داده نشده اسمشان نوشته شود.

(جمعی از نمایندگان اظهار نمودند با ورقه لازم نیست با قیام و قعود رأی گرفته شود)

رئیس - رأی با قیام و قعود گرفته می شود. آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

(لایحه راجع به سید خروارجنس حق الارض آقا سلیم سنگ بمضمون ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه در جلسه ۳۲ جوزالایحه نمره ۱۰۸۶۴ دولت را راجع به سید خروارجنس حق الارض ورثه آقا سلیم سنگ راجع شود و مطالعه قرارداد و نظر باینکه این موضوع در کمیسیون بودجه سه ماضیه این تیل ۱۳۰۱ مورد توجه واقع شده است و راپرت آن به مجلس شورای ملی تقدیم و در مجلس برای جلب نظر هیئت دولت و مستشار کل مالیه تائیداً بوزارت مالیه ارجاع شده بود این که لایحه مذکوره از طرف دولت پیشنهاد شده کمیسیون بودجه آن را تصویب و ماده واحده ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید.

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که سید خروارجنس را حق الارض ورثه آقا سلیم سنگ در هر سه مطابق نرخ عادل شتوک در سه محصول کارسازی داشته و از بابت سه ماضیه این تیل ۱۳۰۱ و هده السنه تنگوز تیل ۱۳۰۲ حق الارض مزبور را از قرار خرواری (بوقریه بیست من است) دو تومان تادیه و پرداخت نماید.

رئیس - آقای حاج نصیر السلطنه (اجازه)

حاج نصیر السلطنه - موافقم.

رئیس - آقای شیخ المراقین (اجازه)

شیخ المراقین زاده - بنده هم موافقم.

رئیس - آقای داور.

(اجازه)

آقا میرزا علی اکبر خان داور - بنده هم موافقم.

رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده مخالفم در کمیسیون بودجه موافقی که بنده بودم آقای امیرناصر از طرف کمیسیون مأمور شدند که باورته مذاکره کنند و قدری تعقیف بکنند که چه

و تعدیل شود بالاخره ایشان رفتند باورته مذاکره کردند قرارداد شصت خروارجنس بدهند و دولت و چهل خروارجنس بقیمت عادل پولش را دریافت کنند تعجب می کنم کمیسیون بودجه با این سابقه چرا تمام سید خروار را تصویب کرده اند.

امیرناصر - اجازه میفرمائید جواب عرض کنم.

رئیس - بفرمائید.

امیرناصر - آنوقت می که بنده از طرف کمیسیون مأمور شدم و شصت خروار از قرار صد بیست کسر شد بنا نبود که تسعیر شود و مقرر شد عین جنسی داده شود ولی حالا که خرواری دو تومان بوقریه تسعیر می کنند باید همان مقدار سید خروار به آنها داده شود.

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی میگیریم باورته آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید خواهند داد (در این وقت اخذ و استخراج آرام از بودجه وزارت معارف و یک یول نامشروع به عمل آمده و نتیجه بفرار ذیل حاصل شده است و حالا وزارت مالیه این یول نامشروع عده حضار ۷۱ ورقه سفید علامت را جزء عوائد خود ضبط نموده است به قبول ۲۹

رئیس - عده حضار ۷۱ پاسی و نه رأی بر این است که سال گذشته در کابینه آقای مشیر - تصویب شد.

رایرت کمیسیون بودجه راجع بکسر گرفته نشود و متروک گردید ملتی برای بودجه مدارس حومه طهران بشرح ذیل تخصیص بدهند و کمک میکنند و بعضی را هم قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه ۹۳۱ وزارت معارف را در این وقت معارف راجع به مبلغ دوهزار نهصد و بیست و نه تومان کسر بودجه مدارس حومه تهران را تحت مطالعه و دقت در آورده و ماده واحده ذیل را پیشنهاد مجلس مقدس مینماید.

ماده واحده - مجلس شورای ملی به وزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ دوهزار و نهصد و بیست و نه تومان کسر بودجه مدارس حومه تهران را از اول حمل تا آخر حوت سنه ماضیه این تیل ۱۳۰۱ علاوه بر بودجه وزارت معارف پرداخت نمایند.

رئیس - آقای سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خودم را حاضر نظر چیزی را که نفرمودند این است که کرده ام که در این جا مورد ملامت واقع شده عرض میکنم از چند سال قبل باین طرف شدم و نمک معارف پروری نداشته باشم. یک عوایدی دولت برای مدارس حومه بنده این را بخود میخرم و یک سؤالی هم طهران معین نموده بود که وصول شده بود میکنم باینکه میدانم هر لایحه که از کمیسیون صرف میرسد سال گذشته که بنده در وزارت رسید تصویب خواهد شد سؤال بنده اینست معارف بودم برای اینکه بودجه مدارس است که باینکه بودجه تبدیل شده و معارف تب معین باشد ناچار شدم از مالیه پرسیدم اعتباری هم که دولت پیشنهاد نموده و مجلس که تومانی یک عباسی و خرواری یک قران تصویب کرده نام شده آقایان را از چه محل قدر میشود؟

خواهد پرداخت ب معارف محترم و در مرتبه وزارت مالیه صدوسی هزار تومان اعلی و اول واقع است ولی معارف فرع بر اینست یعنی کرد و مجلس هم آنرا از برای دارائی و فرع بر بقا و استقلال مملکت است مدارس و لایات تخصیص و رأی داده و لسی که این ها معلس از کجا است و آیا چالشهایی که شد این بود که وزارت مالیه نظر رئیس مالیه را کرده اند پانه؟ اگر آقای بورت عایدات تومانی یک عباسی و خرواری معارف وزارت مالیه اطلاع دارند در خصوص

چندی معلوم شد که اختلاف نظری بین وزارت معارف در این خصوص پیدا شده و وزارت مالیه حقوق مدارس را نپذیرد و مدارس حومه طهران مجبور شدند یک مدت تعطیل کردند البته همه تصدیق می کنند که در تمام نقاط ایران باید مدارس بقدر کفایت باشد ولی آقایان هم باید تصدیق فرمایند که فعلاً این ترتیب مقدور نیست و امورات تدریجی است و باید از يك نقطه شروع شود تا به نقاط دیگر برسد البته باید سعی کرد که زودی در سایر نقاط ایران هم مدرسه دایر کرد ولی عجالتاً این وجه متعلق به يك عده اشخاص است که چند ماه زحمت کشیده و تدریس کرده اند و هنوز حقوق خود را دریافت ننموده اند حالا می خواهند تصویب فرمایند میخواستند تصویب فرمایند.

(بعضی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید والا که دشواری داد.

(اخذ و استخراج آرام بعمل آمده نتیجه به ترتیب ذیل حاصل شد.)

ورقه سفید علامت قبول ۴۰

رئیس - باجهل رأی تصویب شد.

رایرت کمیسیون بودجه راجع بخرج تحصیل میرزا محمد خان قوام حضور بشرح ذیل قرائت شد.

کمیسیون بودجه لایحه ۱۰۴۱ دولت را راجع بخرج تحصیل میرزا محمد خان قوام حضور تحت مطالعه و دقت در آورده دوماده ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید.

ماده اول - بوزارت مالیه اجازه داده میشود ماهی هشتاد تومان بعنوان خرج تحصیل میرزا محمد خان قوام حضور از موسیقی که برای تحصیل بخارجه معروض تا مدت هفت سال بشرط اقامت در خارجه و اشتغال به تحصیل پرداخت نماید.

ماده دوم - مبلغ یک هزار و پنجاه و هشت تومان مستوری مصوبه میرزا عبداللّه خان معتمد السلطنه از این تاریخ بکلی ضبط دولت میشود.

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - موافقم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - از آقای معاون مالیه خواستم سؤال کنم صورت مستمریاتی که در مجلس آمد و آقایان نمایندگان هم اطلاع دارند در آن صورت بعضی را با تومانی دورال و بعضی تومانی بجهت هزار و بعضی تومانی بود و از هزار تومان به بالا برگشت کرد و بنده راجع به مستوری آقای معتمد السلطنه هیچ بنظر نمی آید چقدر بود از هزاره بالا بود یا کمتر از هزار تومان بود حالا اگر آن مستوری خودشان را میخواهند به عنوان شهریه در حق آقا زاده شان برقرار

کنند که هیچ والا اگر زیادتی خرج است بنده مخالفم.

معاون وزارت مالیه در دفتر مستمریات این مبلغ باسم آقای معتمد السلطنه منظور داشت و حالا این مبلغ بر حسب میل خودشان باسم آقا زاده شان بعنوان شهریه پیشنهاد شده و مبلغ مستوری ایشان هم زیادتر از این مبلغ است آن مبلغ هم ضبط میشود و از آن مستوری این مبلغ پرداخته میشود.

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده گمان میکنم اگر آقای معتمد السلطنه این وجه را تخصیص بدهند يك عده فقرا وضعفا بهتر باشد.

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - اگر تمام آقایان مستوری بگیرند این پیشنهاد را میگردند بنده فوراً رأی میدادیم زیرا بالاخره این شهریه و مستوری ها داده میشود چه بهتر از این که این اشخاص تاده بیست سال بگیرند و خرج تحصیل کنند جوانهای تحصیل کرده از برای مایه یون بیایند بنده تصور می کنم چون این خدمت بمعارف است باید قبول و تصویب کرد.

رئیس - آقایانی که بشور مواد رأی میدهند قیام فرمایند.

(غالب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول (بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - آقایانیکه ماده او را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم.

(بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - کسانیکه ماده دوم را تصویب می کنند قیام فرمودند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در کلیات مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)

رئیس - پس رأی میگیریم بهر دو ماده باقیام و قعود آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد فقط يك ربع ساعت تنفس داده می شود و بعد سه کثرت که در آن مذاکره میشود

آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده گمان میکنم اگر این سه کثرت را هم حالانام کنیم بعد يك تنفس داده شود و بعد از تنفس صورت خلاصه مجلسهای گذشته و امروز قرائت و تصویب شود بهتر است که در پایان جلسه هم آقایان هر ایضی که دارند اگر ممکن شود عرض میکنند.

رئیس - صورت جلسه امروز که حاضر نخواهد شد ولی صورت مجلس دیشب حاضر است که در پایان جلسه امروز قرائت میشود

رایرت کمیسیون خارجه راجع بکثرتات مسیو پیر و مسیو شویو مطرح است

(رایرت کمیسیون بودجه راجع به مسیو پیر بشرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون خارجه لایحه ۴۹۱ دولت را راجع باستخدام مسیو پیر و مسیو شویو برای اداره پست تحت مطالعه و دقت در آورده استخدام مشارالیه را از نقطه نظر ملیت تصدیق مینماید.

مخبر کمیسیون نصیر السلطنه رایرت کمیسیون بودجه راجع به مسیو پیر بشرح آتی قرائت شد

و کمیسیون بودجه لایحه دولت را راجع باستخدام مسیو پیر تحت مطالعه در آورده مواد ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید

ماده اول - دولت علیه ایران مجاز است مسیو امیل پیر تیره بلژیک را برای خدمات اداره پست استخدام نماید.

ماده دوم - مدت استخدام مشارالیه دو سال است و ابتدای آن از اول عقرب ۱۳۰۲ خواهد بود.

ماده سوم - حقوق سالیانه مسیو پیر ۲۴۰۰ تومان خواهد بود

ماده چهارم - دولت مجاز است بر طبق ماده دوم قانون کثرتات مستخدمین خارجه مصوبه ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ سایر شرایط را تعیین و کثرتات مسیو پیر را امضاء نماید.

رئیس - در کلیات مخالفی نیست؟

سلیمان میرزا - بنده عرضی دارم

رئیس - بفرمائید

سلیمان میرزا - رایرت کمیسیون بودجه راجع به مسیو شویو هم عیناً مثل همین راپرت است و ممکن است در این راپرت کلمه مسیو شویو اضافه شود که بهر دو يك مرتبه رأی گرفته شود.

رئیس - بلی اسباب تسهیل می شود. (کلمه مزبور برابرت سابق الذکر اضافه شد)

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - موافقم

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده از آقای معاون سؤالی داشتم. خواستم آیا قائل هستید که این آدم قابل هست و تخصص دارد یا اینکه باز هم این اداره محتاج به تخصص فنی خواهد شد این را توضیح بدهند که بنده ملتفت شوم

معاون وزارت پست و تلگراف - تصدیق می کنم که این دو نفر متخصص هستند و هر

دو نفر از اجزای اداره است بلزبک اند و عاقل می باشند و اینکه فرمودند مستشار دیگری لازم است یانه بنده عرض می کنم بلی لازم است و در مجلس پنجم تکلیفش معین خواهد شد

رئیس - رای میگیریم بشور مواد آقایانی که شور مواد را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول (بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - آقایانی که ماده اول تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم (شرح گذشته قرائت شد)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - اظهارات آقای معاون راجع به شخص مستخدمین رسمیت دارد ولیکن عقیده بنده اینست که بکنفر شخص متخصص تری باید برای اداره است بیاریم و دیگر گرانی که عقیده ام مدت کثرت این دو نفر یکسال بیشتر نباشد و در این خصوص پیشهادی هم کرده و تقدیم می نمایم و زیادت را راهم عقیده ندارم

نصرت الدوله - مغیر کیسیون - بنده میخوام از آقای حاج شیخ اسدالله تمنا کنم این پیشنهاد را نقرمانند . علت اینکه اگر بنده این پیشنهاد را قبول نکردم و رای گرفته شد و خدای نخواست این پیشنهاد اکثریت پیدا کرد تکلیف چه میشود ؟ آیا ممکن هست که ارجاع بکیسیون بود چه شده دو باره بمجلس پیشنهاد شود؟ خیر ممکن نیست چون وقت نداریم بنا بر این از آقای حاج شیخ اسدالله خواهش میکنم که از این پیشنهاد صرف نظر فرمایند . (جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - تصویب کنندگان ماده دوم قیام فرمایند .

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سوم .

(بترتیب سابق قرائت شد)

رئیس - کتابی که ماده سوم را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارم .

(بمضمون سابق الذکر قرائت شد)

رئیس - این ماده را هم تصویب مینمایند قیام فرمایند .

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . در کلیاتش هم مخالفی نیست؟

(یک نفر از نمایندگان خیر)

رئیس - پس رای می گیریم با ورقه

آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید والا کبود خواهند داد .

(اخذ واستخراج آراء نتیجه بیان ترتیب حاصل شد)

عده حضار ۶۹ ورقه علامت قبول ۴۵

رئیس - عده حضار ۶۹ : ۴۵ رای تصویب شد (دو نفره رایرت کمیسیون خارج بودجه راجع به کثرت مسیو و استداهل (بمضمون ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه ۲۷۸۱ دولت را راجع بکثرت مسیو و استداهل تحت مطالعه وقت در آورده دوماده ذیل را برای تصویب بمجلس شورای ملی پیش نهاد مینماید .

ماده اول - دولت علیه ایران مجاز است مسیو و استداهل سوئدی را برای ریاست تشکیلات نظمی از اول حمل ۱۳۰۲ تا اول حمل ۱۳۰۳ با حقوق سالیانه هشت هزار تومان کثرت نماید .

ماده دوم - دولت مجاز است برطبق ماده دوم قانون کثرت مستخدمین خارجه مصوبه ۲۳ عرق ۱۳۰۲ سایر شرایط را تعیین کثرت مسیو و استداهل را امضاء نماید کمیسیون خارجه لایحه ۲۷۸۱ دولت را راجع باستخدام مسیو و استداهل تحت مطالعه وقت در آورده استخدام مزبور را از نقطه نظر ملیت تصدیق و تصویب می نماید .

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - موافقم .

رئیس - آقای آقا میرزا علی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - دو سه ساعت پیش کثرت بلزبک نفر رئیس کل گمرکات بمجلس آمد و با تحسین و تمجید قبول شد زیرا حسن خدمت از او مشهود شده بود لیکن نسبت باین آدم نه تنها بنده بلکه گمازمینم اگر آنچه در قلوب مردم خصوصاً از آزادی خواهان هست کشف نمایند خواهند دید که قلوب مردم بکلی از استخدام این آدم متنفر است بنده حالاً میخوام تاریخ استخدام این آدم و عملیات او را شرح بدهم لیکن آقایان خوب است در نظر بیارند که در ایام فترت این آدم نسبت به آزادی خواهان که برای فقط استقلال مملکت فداکاری می کردند مرتکب چه اموری می شده اشخاص را بغانه های مردم بدون اجازه ورود میداده آزادی خواهان را بمجلس تبارک میبرد تبعید می کرد از همه آنها گذشته مشهود است که این آدم یک تایلانی نسبت به بعضی مقامات دارد از اینهم صرف نظر میکنم بکنفر مستخدمی که ما اجیری کنیم باید اطلاق طرف حسن ظن مردم باشد این آدم کاملاً طرف سوء ظن مردم است و بهمچو آدمی که طرف سوء ظن است و اگذار کردن ریاست نظمی

کار سهل و آسانی نیست بنده نمایانم علت اینکه ما بایست این آدم را استخدام کنیم و در واقع نظمی خودمان را بماریق قبول بارو اگذار کنیم چیست ؟ سالها نظمی در زیر دست این آدم بوده والان بنده اطلاع دارم یک اشخاص لایق و کافی برای اداره کردن نظمی چه برای مرکز و چه برای ولایات دارم و شبام بهتر و خوشتر از این شخص می توانم نظمی را اداره کنند در هر صورت بنده با استخدام این شخص کاملاً مخالف هستم و گمان می کنم استخدامش بر عکس ما در همه جای دنیا دیده ایم و نظمی همیشه مورد ملامت و تهنیت واقع میشوند .

بنده خودم در خاطر دارم مسیو که سی سال رئیس نظمی یارس بود با این آدم طرف نفرت و انزجار مردم بود حد نداشت لیکن این ترتیب برای است که اصلاً نظمی یک وظایفی دارم خود بنده یا جناب عالی . شاید از کار برخلاف میل خودمان خوششان نیاید .

ثانیاً یک اشاره ای بمعضی وقایع فریب این قبیل وقایع اسف انگیزی که یک موادش را اسم بردند و منحصر باین نبود از این قبیل حوادث در این انقلاب خیلی اتفاق افتاد که نمیشوداس ولی نمیشود گفت یک رئیس نظمی که این اتفاقات است زیرا تکلیف از نظمی محقق و تمسست .

یک مسئله دیگری را هم تذکره می و آن اینست که ما باید رئیس نظمی را مرئوس بدانیم زیرا رئیس نظمی همیشه تحت نظر وزیر داخله است و این را تکرار بقیمده بنده مسؤلیت اعمال هر رئیس با وزیر داخله است پس بدین لحاظ ما همیشه او را مجری و مأمور بدانیم و اگر نمایندگان بخواهیم مسؤلیتشان کنیم باید به وزراء داخله که با وحکم نمایند وارد کنیم .

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - تصویب شد ماده اول قرائت میشود .

(شرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقا میرزا علی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بازم بنده عقیده خود را عرض میکنم . استخدام این اثرات خوبی نداده و بعضی مطالب هست که اظهارش شایسته نیست و بنده هم امساک میکنم و عرض نمیکنم بعضی قضایا در زمان تصدی این آدم اتفاق افتاده از قبیل قتل استوار و غیره که مردم را قدری ظن کرده و اگر چنانچه حقیقتاً ما میدانستیم اگر این آدم برود بکلی نظمی ما متلاشی میشود باز ممکن بود بهر جهت بگذرانیم ولی اینطور نیست برای اینکه مردمان بسیار لایق بواسطه زحمتهائی که کشیده اند الان موجودند به علاوه ممکن است عوض این شخص از جاهای دیگر هم استخدام شود در هر حال بنده با استخدام این شخص بکلی مخالفم

بترتیب ذیل حاصل گردید)

ورقه سفید علامت قبول ۴۶

رئیس - عده حضار ۷۱ : ۴۶ رای تصویب شد . پیشنهادی از طرف آقای نجات رسیده قرائت میشود ولی بمسئله تکلیفش معلوم خواهد شد .

(آقای امیرناصر بشر آتی قرائت نمودند)

مقام محترم ریاست مجلس مقدس مد ظله

برای اینکه وجه استقرار پنج ملیون دلار بمصارف مقرر در مهمترین و لازمتترین مخارج مملکتی رسیده صرف مخارج غیر لازم هادی نشود ماده ذیل را بعنوان تبصره تقدیم می نماید .

تبصره - پنج ملیون دلار استقراری سوجب تصویب هیئت وزراء و امضاء رئیس کل مالیه آمریکائی به مصارف مقرر خواهد رسید .

رئیس - این پیشنهاد در صورت می تواند مطرح شود که هیئت دولت هم موافق باشند .

بالفعل تنفیص داده میشود .

(در این وقت جلسه برای تنفیص تعطیل و پس از بیست دقیقه مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - صورت مجلس عصر دیروز حاضر است قرائت میشود .

(آقای امیرناصر قرائت نمودند)

رئیس - آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - آقای امیر منظم چون کمالات شدیدی عارضش شده بود بتوسط بنده اجازه مرخصی خواستند شرحی هم که ایشان نوشته بودند تقدیم مقام ریاست کردم گویا کمیسیون عراض هم اجازه داده است .

رئیس - اصلاح میشود . آقای شیخ الاسلام .

(اجازه)

شیخ الاسلام - آقای رئیس الوزراء صحت عراض بنده را در خصوص ماده واحده عدلیه تصدیق کردند و اینجا اشاره نشده است .

رئیس - اشاره میشود . آقای ملک الشمره .

(اجازه)

ملک الشمره - بنده از پیشنهادی که کردم مبلغی را هم معین کردم و در صورت جلسه مبلغ ذکر نشده تقاضا کردم از محل استقرار صد هزار تومان بعنوان اعانه تربت و پنجاه هزار تومان برای مافرا ایالات تخصیص داده شود اگر صلاح است مبلغ هم قید شود .

رئیس - مبلغ هم نوشته می شود . دیگر ایرادی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - آقایان مدرس و سلیمان میرزا

اجازه نطق خواسته اند کدام يك مقدم هستند ؟

سلیمان میرزا - هر چه میفرمائید .

مدرس - حضرت والا بفرمائید .

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - در این ساعت که آخرین ساعت دوره چهارم است بنده اجازه گرفتم چند کلمه بمعرض آقایان برسانم اولاً شکر مر خدارا که موفق شدیم این دوره چهارم مجلس را با ترتیب مرتب و منظمی بر عکس دوره های سابق خاتمه دهیم زیرا تاکنون هر يك از این سه دوره بترتیب خاصی اختتام یافته و این اولین دفعه است در تاریخ مشروطیت که دوره مجلس بترتیب قانونی و مرتب خاتمه مینماید (جمعی گفتند صحیح است)

و این خود در خور همه قسم تشکر است و بحد والله مجلس دوره اش را ختم می کند در صورتی که هیئت دولتی دارد که در رأس آن شخصی مثل آقای مشیرالدوله هستند که طرف اعتماد عموم و اتفاق و کلام می باشند .

(گفته شد صحیح است)

و سابقه خدمات ایشان در راه مشروطیت و وضع قوانین محتاج بذکر نیست و بر همه واضح و مبرهن است و یکی از دلایلی که میتوان شمرد همین قدر شناسی است که باز در انتخابات دوره پنجم از طرف اهالی طهران نسبت بایشان میشود و همانطور که لحظه قبل ایشان فرمودند امیدواریم مجلس پنجم زود تر افتتاح پیدا کند و البته سعی و کوشش خواهند نمود که بزودی نمایندگان مجلس پنجم در مرکز حاضر شوند و کاملاً مطمئن هستیم که انتخابات در تحت نظرایشان از روی بی طرفی و بارعایت قانون آتقدیری که در قوه ایشان است انجام خواهد یافت .

حالا چون وقت مقتضی نیست و آقای مدرس هم بعد يك قسمت وقت لازم دارند و ساعت آخر هم هست هر چند محتاج بتذکار نیست ولی چون بنده مطلب را مهم میدانم بکمر تبه دیگر تکرار میکنم بطوری که خود آقای رئیس الوزراء فرمودند که در ایام فترت و در قیاب مجلس دیناری از مالیه مملکت صرف نخواهد شد مگر آنچه مجلس تصویب کرده اینستعلبلی است که کاملاً مطابق قانون اساسی و اصول حکومت ملی است و البته بابک همچو رئیس الوزرائی میتوان مطمئن بود که در دوره پنجم يك کتابچه تصویب نامه نخواهیم داشت و آنچه مصرف بشود و یا از مردم دریافت شود تماماً همانست که مجلس خودش رای داده است و غیر از آن چیزی از مردم گرفته نخواهد شد و هم چنین بطوری که در قطعنامه و کلا تصریح شده و با آن مختصر که دادند تصدیق فرمودند در قیاب مجلس هیچ وجه کثرتی نسبت بمسئله پنجم

خارج بسته نخواهد شد و همبطور سایر مواد قانون اساسی و قوانینی که تا بحال گذشته است البته در تحت مشولیت شخصی مثل آقای مشیرالدوله بقدری که ممکنست روز بروز جریان خواهد نمود و امور مملکت به ترتیب قانونی پیش رفت نموده و هر چه بهتر اداره میشود چنانچه یکی از بهترین ترتیبات راجع بحدله بود که ایشان فکر کردند و تقاضای تشکیل کمیسیون کردند و حقیقتاً خیلی قابل تمجید و تحسین است .

ایشان آنچه چیزهایی است که مادر آینه از يك رئیس الوزراه آزادی خواهی مثل آقای مشیرالدوله منتظریم که انجام دهند و از خداوند میخوایم بایشان توفیق بدهد که تا دوره پنجم دست از آنچه ما امیدوار هستیم ایشان خدمت کرده باشند و اسباب خوشوقتی را فراهم نموده باشند .

حالا اگر آقایان اجازه بفرمایند قدری بنده میخوام برگردم بکارهای راجع به مجلس زیرا همانطور که عرض کردم سابقه نداشته است که مجلس عمر خودش را طبعی بنده و بدون هیچ حادثه ختم کند و این اولین دفعه است که ختم میشود بنا بر این هر چند که بنده در خور این نیستیم که این عرض را بکنم ولی میتوانم بگویم که از طرف تمام آقایان ست نمایندگی دارم اول باینکه آقایان مؤمن - الملك تشکر کرد که در تمام دوره مجلس کاملاً رعایت نظامنامه داخلی را فرموده اند و يك رئیس بی طرفی بوده اند .

(از طرف نمایندگان صحیح است)

والله از شخصی مثل آقای مؤمن الملك غیر از این نباید امیدوار بود و امیدواری هست که انشاء الله در این ایام فترت هم باز يك توجهی بترتیبات که در اداره مجلس هست بفرمایند . و دیگر اینکه آقای رئیس اجازه بدهند با موافقت همه رفقا از آقای ارباب کعبه و بعد از تشکرات بسیار از اقدامات ایشان در حسن انتظام اداره مباشرت و سایر ترتیباتی که انجام داده اند و با يك عشق طبیعی و فطری مشغول هستند مطیع و کتابخانه مجلس را تکمیل کنند تقاضا نمائیم قبول فرمایند همان طور که در سابق در دوره فترت مجلساً و بلاعوض فقط از راه خیرخواهی و وطن خواهی قبول فرموده اند و مجلس را از لوازم را از حوادث و اتفاقاتی که بین مجالس اتفاق افتاده است محروس و محفوظ داشته اند این دفعه هم با اجازه آقای رئیس و موافقت نمایندگان لافظاً زحمت ایام فترت را قبول فرمایند .

و این مجلس را که یکی از بناهایی است که مال آزادی خواهان و مشروطه خواهان است و بر ای خیر عموم است همان طور که تا بحال باین منظمی اداره فرموده اند در ایام فترت هم مشولیت آنرا برعهده داشته باشند و از مستخدمین مجلس که در تمام دوره خودشان با کمال صحت و درست و وظایف خود را انجام داده اند سر پرست فرمایند (صحیح است) و با اجازه آقایان میتوانم بگویم که مجلس از تمام آقایان امضاء خود متشکر است زیرا بوظایف خود اتقاد کرده اند و در تمام این امور با استقامت عمل کرده اند بنا بر صحیح و درست کار است عمل کرده اند بنا بر تکرمکنند و امیدوارم ایشان هم قبول نمایند تا سلامت و خوش در این مدت قلبی که از برای فترت تصور میشود مجلس با تمام ائامه و لوازمش محفوظ باشد و بلکه از حالام بهتر باشد زیرا آنوقت دارای يك کتابخانه و مطبوعه صحیح هم خواهد بود و باین ترتیب مجلس را خوب نمایندگان دوره پنجم بدهند که آنها هم دست بدست به و کلاهی مدد سازند .

رئیس آقای مدرس (اجازه)

مدرس - يك قسمت از عرض مرا شاهزاده اظهار داشتند اگر چه آقایان و هم چنین منتظرین ام و زخسته شده اند لکن يك مطالبه است که انشاء الله الرحمن بعد از آنکه عرض کردم رقم خستگ شان خواهد شد دوست داشته مابق آقایان ندارند حاضرین نایب مناب غائبین خواهند بود .

موضوع عرض بنده دوره چهارم مجلس است که چگونه آمد و تکلیفش چه بود و چه کرد و بچه نمود میشود تقریباً شش سال فترت طول کشید چه و قدم و حوادثی که دنیا را متزلزل کرد و آن حوادث در ایران اثر کرد .

چه خرابی ها و صدمات - چه حوادث جنگها که همه مستحضرند در ایران اتفاق افتاده بانهام مختلفه قتلها . قطعها . خرابیها . تلف شدن نفوس . بودن فحشون خارجی در مملکت . وقوع جنگ در بعضی از نقاط جنگ داخلی . خارجی . هر چه را که تصور میکنم واقع شود تقریباً واقع شد از قبیل مهاجرت . قطعهای جنگهای داخلی مثل فرار داد کداو کدا مثل کودتای کدا و کدا که هر کدام در مرحله خودش يك حادثه نظمی برای يك مملکت فقیر و ضعیف بود که پیش بینی نشده بود و متزرب هم نبود .

در این بین انتخاباتی هم واقع شد البته انتخاباتی که مقارن با اینگونه حوادث باشد آن قسمی که شاید و باید بسا هست واقع نشود و این دوره چهارم مرضی و محسوب ملت واقع نشده باشد که البته در اول تأسیس هم شخص بنده بانه نظریات و انتظار يك خدمات خوبی از این دوره چهارم مجلس نداشتیم تا اینکه بعد از این مدت مدید و حوادث و مصائب عظیم دوره چهارم تقنینی وجود خارجی پیدا کرد از آقایانی که حاضرند و يك عده هم که حاضر نیستند

و يك امری که سابقه نداشت این بود که نظریات مردم بین افراد و تفریط نسبت بدوره چهارم دیده شد که حتی منتظر شد بانکه بعضی اطاله لسانها هم نسبت بعضی یا نسبت باغلب یا نسبت با افراد شنیده و دیده شد .

غرض عرض بنده در این مسئله اینستکه میخواهم به سبب تریب چه بود ؟ خوب بود ؟ یا بد بود ؟ اگر بد بود در آتیته متنبه شویم و اگر هم خوب بود در آتیته متنبه شویم بنده عرض میکنم انتقادات همان قسمی است که عرض کرده و با لسانهای مختلفه و نظریات مختلفه و در مدت طولانی انتخاباتی واقع شده البته شاید آنقسمی که شاید باید شده باشد . لکن هر چه مخفی است عملیات مخفی نیست اگر امروز مخفی باشد فردا ظاهر و هویدا خواهد شد .

(گفته شد صحیح است)

اگر امروز من بد باشم البته بنظر خوب ملت شاید خوب شوم اما بنظر بد ملت بدتر می شوم .

حالا اگر چه این تعریف راجح بمن نیست و راجع به آقایان است و من يك فرد ضعیفی هستم در زمان فترت سیاست خارجی نسبت بایران بکلمه غلبه ندا کرده بود بر سیاست داخلی و زحمانه هم که ملت در غلبه مجلس متحمل شد در آتیته آن را قطع نکند و این مجلس شورای ملی شرفا نظر (بنده اختلاف را منکرم جنگهای ما غالباً زورگر است)

آن سیاست و آن عهدی که در این مملکت پیدا شده بود که از ای همه سم قاتل بود بحمدالله تمام و با موافقت صلاح اندیشان و نظر خوب ملت بدون زحمت و وصده و حشاشنه باقیمانده آن سیاست بکلمه رفتم شد و سیاست مملکت سیاست خودمان معنی شده حالا:

میرا اگر خوب و گردید تو بر خود را باش که گناه دیگری بر تو نخواهند نوشت این کار در زمان مجلس واقع شد مستشارهائی که میل نداشتم رفتند بادوستی و معیت نکته سیاسی در اینجا است که يك و کلائی که هیچ مدبر سر امثال بنده نظر نگردیدند این سیاست را پیش بردند و آنچه را که میل نداشتم دفع میکردند معیت هم بجای خود باقی ماند در تعقیب این مسئله با توافق نظر همدیگر و بعضی رجال خیر خواه مملکت جلب يك مستشارهائی از دنیای تازه تازه کردند که امیدواری هست انشاءالله از وجود اینها خیلی اصلاحات بشود اینهم بنظر بعضی از افراد شاید خیلی کوچک می نماید ولی بنظر ما خیلی بزرگ و برای مملکت نافع است (صحیح است) و انشاء الله همان نظر را این دولت حاضر هم تکمیل خواهد کرد و بقیه مستشارهائی آمریکائی را از برای فوائد عامه استخدام خواهد کرد زیرا آن روزی که این نظر از برای هر دو وزارتخانه که مالیه و

فوائد عامه باشد آمدند .

در تعقیب این مطلب این مجلس به گذراندن يك قوانینی هم موفق شد عدده منظور نظر من کارهایی است که نعم های اساسی و سیاسی دارد و الا کار خیلی شده از جمله قانون نطق شمال و اجازه دادن بدولت از برای امضا کرده با کمیته های آمریکائی و بستن امتیاز که آنهم یکی از مسائل اساسی این مملکت است از حیث اقتصاد و غیره . قوانین دیگر مثل قانون استفاده . قانون میزبانی نافع ماند و همچنین یکی از امور بزرگ مهم این دوره چهارم توسعه قشون و نظام بود

(صحیح است)

بالبینکه میدانم سر درسیه که وزیر جنگ حالبه است با جوهر و کفایت است ولیکن موافقت مجلس او را قوت داد . موافقت مجلس قشون را تابناور برد . پول فراهم کردن مجلس قوت نظام داد و مملکت را امن کرد پس من تشکر می کنم از وزیر جنگ البته آقایان هم بامن موافقت و لیکن خدا را حمد میکنم که ما را موفق کرد بمساعدت با او در تقویت نظام پس این ازیرکات این دوره و از قبوضات این دوره است و امیدوارم همین قسمی که تا بحال در توسعه و تنظیم قوه نظامی سعی شده است دولت حاضر هم تصویب کرده به تریه کمال برساند بنده عقیده ام این است یکی از خدمات بزرگ دیگر دوره چهارم تقنینه سیردن زمانه است تا آقای مشیر الدوله (صحیح است) اگر چه شاهزاده سلیمان مرزا مفضلان مسئله را اظهار داشتند . مقصود من هم بمطلب علمیده نیست مگرز این مسئله را عرض کردم که رجال مملکت ماهر کدام بحمت يك موقع خوب اند عقیده من و بلکه تمام آقایان آقای رئیس الوزرا عالیله برای این موقع بلا نظر بود زیرا سه مسئله منظور نظر ما بود یکی بیطرفی در انتخابات و یکی هم بیطرفی در سیاست خارجی است که بعقیده من اقوی خواص رئیس الوزرا فعلی بیطرفی است که این مسئله در زمان فترت در موقعی که مجلس شورای ملی نیست فوق الاماده اهمیت دارد (صحیح است) یکی هم تسریع در افتتاح مجلس شورای ملی است زیرا اینها هم تجربه کرده ام و حق وزیران است همما امکان يك قدری از مجلس دوری کند بواسطه اینکه انصافاً مزاحم او است لکن طبیعت آقای مشیرالدوله بطوری که سابقاً دیده ام عکس این مسئله بوده که همیشه مایل اند بامجلس شورای ملی مشغول کار باشند و با من سه فلسفه عقیده من و آقایان این است که سیردن زمان فترت این دولت یکی از کارهای برجسته این مجلس است در این مسئله زیاد بر این چیزی عرض نمیکنم فقط يك مسئله مانده است و آن مسئله زمان فترت است البته آقایان و کلاهی خدماتی کرده که باید بکنند کرده اند لیکن مردم هم حق میدهم زیرا يك مقدار عمر ما بيك وضیعتی

که موافق سلیمان نبود گذشت و این هم مورد عفو و اغماض است البته ملت که شش سال در فترت بوده است از دوره چهارم توقع داشته است تمام دو .

سال را مثل این دوره کار میکنند اگر از این جهت ملالت داشته باشند يك مسئله است که باید معاکمه اش را خودشان بکنند و از قوت هم که امیدوارم با این زودی خانه بسازند کنند البته وضیعت مجلس گفای السابق همان طور که امروز در هیئت رئیسه مذاکره شده در تحت نظر و مراقبت کماکان خواهد بود از کلیه مستخدمین هم شکر بنده انشاءالله الحین تمام آقایان خلیه منتهی متشکر به و امور ایشان هم منظم شده است و باید آسوده خاطر باشند تا انشاءالله بزودی مجلس افتتاح شود .

وزیر مالیه بنده خلیه متأسف هستم که آقای رئیس الوزرا بواسطه اینکه پیش منم نگردید بودند که جلسه امروز در این مرقم اختتام پیدا میکند بواسطه وعده هائی که قبلاً به بعضی اشخاص داده بودند نتوانستند حاضر شوند و الا اگر پیش منم نگردید بودند خودشان حضور پیدا کرده و آنچه که مقتضی است در مجلس شورا ملی ممانعت نمیدادند و قدر دانی تشکرات خود را اظهار میکردند و مخصوصاً نجات مقدسه ملو کانه اعلی حضرت اقدس شهرباری را نسبت بمجلس شورای ملی تبلیغ نمودند و حالا چون بنده کاملاً از احساسات و نجات ایشان اطلاع دارم از حضرات آقایان نمایندگان محترم ملت اظهار تشکر می کنم و از زحمانه که در این دوره تقنینه کشیده اند و هیچ جای شبهه نیست که يك قه انهم مقد بحال مملکت در این دوره وضیعت کرده اند و يك خدمات انجام دادند و من جمله قسمت اعظم آن را آقای مدرس بسان فرمودند و بنده هم چون وقت تنگ است داخل آن نمی شوم فقط مقتضی میدانم يك قسمت را که ایشان فرمودند تذکر بدهم که يك خدمت بزرگ این مجلس شورای ملی تنظیم و ترتیب بودجه است و نیز از طرف هیئت دولت از مساعدت و اظهار اعتماد محبتی که نسبت به شخص آقای رئیس الوزرا و این هیئت دولت مفرمانند اظهار تشکر که البته کمال استعجاب را دارند و بجای است مینمایم و شاهد ماورم که مساعدت و اعتماد حضرات نمایندگان نسبت به هیئت دولت نه تنها لسانی بود بلکه عمل هم بود زیرا که برای پیشرفت کار دولت خواب راحت را از خودشان سلب کردند و ترتیبی که برای پیشرفت کار دولت لازم بود اقدام کردند و بحمدالله انجام کار های خودشان را کردند و چون بنده ای بنده همیشه بر اختصار کلام است بیانات خودم راه چو قوت آنقدر قابل نمیدانم که بکنند مدیدی اوقات آقایان نمایندگان و سایرین را متوجه برایش خودم بکنم فقط چیزی که عرض می کنم این است که اظهار خوشوقتی و مسرت می کنم از اینکه بحمدالله

این دوره بخیر و خوشتر ختم میشود و هم مطالب را احسان امیدوارم میدانم که دوزخ فترت هم که در سوانق ایام طولانی مر شد ایندونه مختصر مر شود و اطمینان میدهم که از طرف هیئت دولت و شخص آقای رئیس الوزرا البته بنده متذکر اهمیات و ارفه عمل خواهد آمد که این مقصود حاصل شود .

بعرض دوره فترت بسر عتیب می شود و افتتاح مجلس بنده بنده و اقامه شده علاوه آ. ا. اش. و آ. که آقای مدرس فرمودند تا بعد میکنم که این هیئت دولت اولاً شکر آقای رئیس الوزرا و بعد هم سایر اشخاصی که برای خدمتگذاری حاضر شدند بنده بچوجه از حضور در مجلس و کار که در این مجلس گر زبان نداشتند و این هیئت دولت کاملاً علاقه دارند که همیشه با مجلس شورای ملی کار بکنند .

از طرف نمایندگان صحیح است و این هیئت دولت عقیده دارد که وجود مجلس شورای ملی شریف ضروری است به این جهت است که اطمینان میدهم آن اندازه که در قدرت این هیئت دولت هست این دوره فترت کوتاه خواهد بود پس با تجدید تشکر از اظهارات آقایان نمایندگان محترم را ختم میکنم .

(از طرف نمایندگان)

احسن - احسن)

رئیس ضمن نطقی که آقای سلیمان مرزا کردند ممانعت نسبت بنده فرمودند که طرف تصدیق آقایان نمایندگان محترم واقم شد .

از این حیثات ملاطفت آمیز مجلس شورای ملی نسبت بنده کمال تشکر و امتنان را دارم و خلیه و منفعل هستم و این نوع اظهارات آقایان برای بنده بهترین یاد بود دوره چهارم خواهد بود .

در مدت این دو سال که بنده بین آقایان بودم و خدمات ناقابل خودم را تقدیم مجلس شورای ملی کردم و چیز را همیشه در نظر داشته ام یکی انجام وظایف و دیگری حفظ بیطرفی است

از طرف عموم و کلاهی صحیح است اگر بنظر آقایان رسیده باشد که یاره اوقات از این طریق منحرف شده باشم با آقایان اطمینان میدهم که از روی عمد نبوده است و اگر قصوری شده است باید افاض بفرمایند .

(بعضی از نمایندگان)

هیچ نشده است)

اما نسبت بوضیعت مجلس در ایام تعطیل در هیئت رئیسه مذاکراتی شد و اینطور قرار داده شد که اعضاء اداری و مستخدمین کماکان بر سر خدمت خود خواهند بود و بر ترتیبی که در بودجه اداری رأی داده شد با آنها معامله خواهد شد .

اداره تقنینیه در تحت نظر معاون

بچه زبان تشکر عنایات عموم آقایان نمایندگان عظام و آن عنایت خاص مقام منیع ریاست بود و با اظهاراتی که حضرت والا فرمودند را که همیشه درباره بنده میذول میشده است بجا بیآورم حقیقتاً نمیدانم با بیانات قاصر خود چگونه این وظیفه را انجام دهم .

البته برای امثال بنده موجب بسی افتخار بوده و هست که در خدمات ملی مشغول باشم و اگر توانائی داشته باشم خدماتی که رجوع میشود انجام بدهم ولی همان قسمی که در این خدمات صادقانه آنها موجب افتخار بنده بوده است بتوانم کار کنم . اگر چه همیشه پیشرفت که در این خدمت بوده ام خیلی میل داشتم اجازه بفرمایند در این ایام فترت مختصر يك معافیتی از خدمت داشته باشم لیکن با و امری که صادر فرموده اند . و با امید اینکه در

تحت توجهات خود حضرت ایشان خواهد بود و با اظهاراتی که حضرت والا فرمودند احساساتی که از طرف آقایان نمایندگان عظام ابراز شد اطاعت دارم و امید وارم همان قسمی که آقایان محترم منظور دارند بنده هم بقدر توانائی کم خود با همکاران خودم اعضاء و اجزاء و مستخدمین که همیشه خدمات صادقانه آنها موجب افتخار بنده بوده است بتوانم کار کنم . اگر چه همیشه پیشرفت که در این خدمت بوده ام خیلی میل داشتم اجازه بفرمایند در این ایام فترت مختصر يك معافیتی از خدمت داشته باشم لیکن با و امری که صادر فرموده اند . و با امید اینکه در

صوم کار کرده اند و موجب افتخار امثال بنده شده اند و امید وارم با مساعدت آنها در تحت نظر و دستور العمل مقام منیع ریاست بتوانم وظایف خودم را انجام بدهم .

(از طرف نمایندگان - احسن - احسن)

رئیس - با اجازه آقایان مجلس را ختم میکنم .

(از طرف نمایندگان - صحیح است)

(آخرین جلسه در دوره چهارم یکساعت و نیم از شب گذشته ختم شد .)